

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет туризму

Кафедра туризмознавства і краєзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація екскурсійної діяльності

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Туризм»

Спеціальність 242 «Туризм»

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

Затверджено на засіданні кафедри
туризмознавства і краєзнавства
Протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Організація екскурсійної діяльності
Викладач (-і)	Гуменюк Галина Михайлівна, доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри туризмознавства і краєзнавства;
Контактний телефон викладача	+380990233246
Е-mail викладача	Гуменюк Галина Михайлівна – halina.gumenik@pnu.edu.ua;
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредити ECTS, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/62ecd6bf1653e3b4d265
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом дисципліни є принципи, методи і прийоми наукових досліджень (екскурсології та музеєзнавства) у туризмі.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретико-методологічні основи екскурсійної діяльності 2. Методичні основи створення та проведення екскурсії 	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою навчальної дисципліни є: набуття майбутніми фахівцями загально-професійних та спеціальних знань з теорії, методики та організації екскурсій, які є складовою туристичної діяльності і одними із дієвих засобів пізнання рідної країни, що сприятиме відродженню історичної пам'яті нації та духовності, вихованню національної гордості та любові до батьківщини, формуванню гармонійно розвиненої особистості, прищепленню загальнолюдських цінностей у студентів.</p> <p>Завдання навчальної дисципліни вимагає від студентів уміння систематизувати інформацію з метою успішного застосування у подальшій роботі: науковій, дослідницькій, у сфері туризму, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати та підбирати літературу для підготовки екскурсії; - вибирати об'єкти показу для екскурсій різної тематики; - складати маршрут екскурсії; - готувати документацію - текст, методичні розробки. <p>знати</p> <ul style="list-style-type: none"> - методи екскурсійної діяльності; - основні законодавчі і нормативно-правові акти у сфері туризму, які регулюють сферу організації екскурсійної діяльності в Україні; - класифікацію туристичних турів; - етапи проведення екскурсії. <p>вміти,</p> <ul style="list-style-type: none"> - висвітлити теоретико-методологічні основи екскурсійної діяльності, історичні аспекти розвитку екскурсійної справи в Україні; - розкрити методичні аспекти підготовки та проведення екскурсії, складання екскурсійного маршруту та організації екскурсійного обслуговування; - охарактеризувати складові професійної майстерності екскурсовода та вимоги щодо здійснення екскурсійного супроводу; - сформулювати практичні навички підготовки екскурсії та застосування методичних прийомів її проведення. 	
4. Програми компетентності та результати навчання	
<p>Складові професійної компетентності:</p> <p>ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу</p>	

ЗК06.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
 ФК16.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
 ФК17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій
 ФК18. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління
 ФК24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

Результати навчання:

ПРО5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ПРО7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

ПРО9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки

ПРО21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 180 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	40
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	242 «Туризм і рекреація»	3	Нормативний (цикл загальної підготовки)

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Основи екскурснознавства та організації екскурсійної діяльності	2	2	8
Тема 2. Теоретичні основи екскурсійної діяльності	2	2	8
Тема 3. Основні функції та ознаки екскурсії. Класифікація екскурсій.	2	2	8
Тема 4. Практичні основи екскурсійної діяльності	2	2	8
Тема 5. Методика проведення екскурсії	2	4	8
Тема 6. Підготовка екскурсовода до проведення екскурсії та робота над індивідуальним текстом	2	4	8
Тема 7. Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування різних верств населення	2	2	8

Тема 8. Методичні основи створення та проведення екскурсії	2	4	10
Тема 9. Професійна майстерність екскурсовода та вимоги до організації його діяльності.	0	4	10
Тема 10. Якість та основні критерії оцінки екскурсії.	2	4	8
Тема 11. Основні поняття музеєзнавства. Особливості проведення екскурсій в музейних установах.	0	2	10
Тема 12. Засади правового регулювання екскурсійної діяльності в Україні	2	2	8
Тема 13. Тенденції регіонального розвитку ринку екскурсійних послуг	0	2	8
Тема 14. Захист групових проєктів та індивідуальних завдань.		4	10
ЗАГ.:	20	40	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	<p>Форми контролю знань студентів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточний; • підсумковий семестровий (екзамен). <p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться у відповідну національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).</p> <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи (питома вага оцінки – 40%).</p> <p>Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті у формі письмової контрольної роботи. На підсумковий семестровий контроль виносяться питання, що передбачають перевірку розуміння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування курсу. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 30 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота включає 3 блоки завдань за тематикою курсу.

	Студенти денної форми навчання завершують її виконання і здають на 9-му занятті практичного курсу. Студенти заочної форми – за 10 днів до початку сесії. Робота виконується у електронному вигляді.
Практичні заняття	Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студентам, які мають пропуски, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.
7. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf).
Відвідування занять	Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.
Неформальна освіта	Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, які відповідають програмі навчальної дисципліни. Рекомендовані: <ul style="list-style-type: none"> • Знай свою Україну. EDERA: https://study.ed-era.com/uk/courses/course/#!739 • Розсекречкеі. Онлайн курс про роботу з архівами. EDERA: https://courses.ed-era.com/register. • Як побудувати ефективний відділ комунікацій. EDERA: https://app.theworkademy.com/login/gauth • Базова психологічна допомога в умовах війни. https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+BPA101+2022_T2 • Навчання та розвиток персоналу. https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/hr-personnel-training/
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: Навчальний посібник. Херсон : «Олді+», 2019. 248 с. 2. Гуменюк Г.М. Екскурсологія. Навчально-методичний посібник. Івано- Франківськ. 2018. 82с. 3. Екскурсологія : підручник. За заг. ред. доктора юридичних наук, професора, В.О. Негодченка. Київ : Каравела, 2023. 370 с. 4. Кіптенко В. К., Малиновська О. Ю. Організація екскурсійних послуг. Підручник. Херсон : «Олді+», 2018. 518 с. 5. Коваленко О., Єрмоменко А. Особливості формування ділової культури в процесі фахової підготовки майбутніх гідів-екскурсоводів. <i>Проблеми підготовки сучасного вчителя</i>. 2021. Вип. 1. С. 66-71. 6. Кононова Л. Ю. Екскурсія як освідчення і виклик. <i>Мистецтво та освіта</i>. 2021. № 1. С. 58-61. 	

7. Леоненко Н.А. Організація екскурсійної діяльності. Конспект лекцій. Харків. 2019. 168 с.
8. Міненок А. О., Скорик Т. В., Ананьєва А. В. Роль спостережень та екскурсій в реалізації компетентнісного підходу організації освітнього процесу в початковій школі. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки.* 2019. Вип. 4. С. 88-94.
9. Москаленко М. П., Міронєць Л. П., Вакал А. П., Торяник В. М. Застосування віртуальних екскурсій під час проведення практичних робіт у старшій школі (на прикладі місцевих природних рекреаційних ресурсів). *Інноваційна педагогіка.* 2021. Вип. 32(2). С. 109-113.
10. Покоłodна М. М., Корнеєва С. Г., Коваленко Д. В. Особливості організації та проведення екскурсій для осіб з обмеженими можливостями. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм.* 2019. Вип. 10. С. 209-218.
11. Резніченко І., Пісняк В. Екскурсія як форма інклюзивного туризму для молодших школярів з особливими освітніми потребами. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи.* 2020. Вип. 1(2). С. 120-126.
12. Організація екскурсійної діяльності : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 242 «Туризм» / уклад. Н. В. Аксьонова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 232 с.